

УДК 347.453

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2023.6.2>**ГРОШОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА ДОГОВОРОМ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ****Мудрий Олександр Андрійович,**аспірант кафедри цивільного права та процесу
Львівського національного університету імені Івана Франка

У статті досліджено грошові зобов'язання, що виникають на підставі договору фінансового лізингу. Основну увагу зосереджено на лізингових платежах, їх сутності, формі, періодичності сплати, складі та співвідношенні з іншими видами платежів за договором фінансового лізингу. Автор відстоює позицію, що лізингові платежі можуть сплачуватися лише в грошовій формі. Отже, договір фінансового лізингу завжди передбачає виникнення грошових зобов'язань у частині сплати лізингоодержувачем лізингових платежів. Висловлена точка зору про доцільність закріплення в законодавстві норми щодо періодичного характеру лізингових платежів. Це відповідатиме економічній суті лізингу й узгоджуватиметься із законодавчою позицією щодо віднесення графіка сплати лізингових платежів до кола істотних умов договору фінансового лізингу. Автор наголошує на потребі більш чітко врегулювати на рівні законодавства України питання щодо складу лізингових платежів та їх співвідношення з іншими видами платежів, які лізингоодержувач зобов'язаний сплачувати на користь лізингодавця. Питання про склад лізингових платежів доцільно вирішувати, керуючись тим, що їх юридична природа полягає в оплаті за надане право користування лізинговим майном, а також якщо договором передбачено набуття лізингоодержувачем права власності на таке майно, – у відшкодуванні вартості такого майна повністю (якщо договір передбачає автоматичний перехід до лізингоодержувача права власності на об'єкт лізингу після закінчення строку дії договору) або частково (якщо договір передбачає викуп лізингоодержувачем об'єкта лізингу за залишковою вартістю). Автор виходить із того, що лізингові платежі є основним видом платежів у лізингових відносинах, які виступають еквівалентом за те благо, яке отримує лізингоодержувач – право користуватися об'єктом лізингу протягом строку дії договору, а також у разі, якщо це передбачено умовами договору, – набути це майно у власність. Лізингові платежі є обов'язковим видом платежів за договором фінансового лізингу. На відміну від цього, усі інші види платежів (комісії, відшкодування витрат на страхування, ремонт тощо) носять додатковий характер, їх наявність не є обов'язковою у лізингових відносинах.

Ключові слова: грошове зобов'язання, договір, фінансовий лізинг, лізингові платежі.

Oleksandr Mudryi. Monetary obligations under the financial leasing contract

The article examines monetary obligations arising on the basis of a financial leasing contract. The main attention is focused on leasing payments, their essence, form, periodic nature, composition and correlation with other types of payments under the financial leasing contract. The author defends the position that leasing payments can only be paid in monetary form. Therefore, the financial leasing contract always provides for the emergence of monetary obligations in terms of payment of lease payments by the lessee. The point of view about the expediency of enshrining in the legislation the norm regarding the periodic nature of leasing payments is expressed. This will correspond to the economic essence of leasing as well as will be consistent with the legislative position regarding the assignment of the schedule of payment of leasing payments to the essential terms of the financial leasing contract. The author emphasizes the need to more clearly regulate in the legislation of Ukraine the issue of the composition of leasing payments and their correlation with other types of payments that the lessee is obliged to pay in favor of the lessor. It is advisable to solve the issue of the composition of leasing payments based on the fact that their legal nature consists in payment for the granted right

to use the leased object, and also, if the contract provides for the lessee to acquire ownership of such object, in full reimbursement of its value (if the contract provides for automatic transfer of ownership of the leased object to the lessee after the termination of the contract) or partially (if the contract provides for the repurchase of the leased object by the lessee at the residual value). The author proceeds from the fact that leasing payments are the main type of payments in leasing relations, which act as an equivalent for the benefit that the lessee receives – the right to use the leased object during the term of the contract, as well as, if it is provided for by the terms of the contract, – acquire this property. Lease payments are a mandatory type of payments under a financial leasing agreement. In contrast, all other types of payments (commissions, reimbursement of insurance costs, repairs, etc.) are additional in nature, their presence is not mandatory in leasing relations.

Key words: *monetary obligation, contract, financial leasing, leasing payments.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку приватного права України важливого значення набувають питання правового регулювання договірних відносин, зокрема як традиційні для цивільного права договірні конструкції, так і відносно нові, які з'явилися у зв'язку з розвитком підприємництва. До останніх належать договір фінансового лізингу, який хоч і вже досить тривалий час є предметом спеціального законодавчого регулювання в Україні, проте ряд проблемних аспектів, що стосуються цього договору, залишаються актуальними дотепер. Йдеться, зокрема, про грошові зобов'язання, що виникають на підставі цього договору, насамперед щодо сплати лізингоодержувачем лізингових платежів (їх форми, періодичності сплати, складу, співвідношення з іншими видами платежів).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем правового регулювання відносин фінансового лізингу присвячені наукові праці таких вчених, як А. Г. Барабаш, І. Р. Калаур, Н. Ф. Ментух, В. С. Різник, О. В. Трофімова, І. Є. Якубівський та ін. Проте питання про з'ясування сутності зобов'язань зі сплати лізингових платежів як грошових зобов'язань, їх складу та співвідношення з іншими видами платежів, які зобов'язаний сплачувати лізингоодержувач, не одержали належного теоретичного опрацювання в українській цивільно-правовій науці.

Метою статті є виявлення й аналіз проблем правового регулювання лізингових платежів і формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України, яке регулює відносини фінансового лізингу.

Виклад основного матеріалу. Договір фінансового лізингу є підставою

виникнення різних за своїм характером зобов'язань у його сторін. Основним обов'язком лізингоодержувача, який має грошовий характер, є сплата лізингових платежів. Як зазначив І. Є. Якубівський, лізингові платежі – це плата, яка вноситься лізингоодержувачем як еквівалент за надане йому в користування за договором фінансового лізингу майно [1, с. 102].

Виходячи із суті відносин фінансового лізингу та беручи до уваги норми законодавства, яке їх регулює, вважаємо за потрібне виокремити такі ознаки лізингових платежів:

- 1) грошова форма;
- 2) періодичність сплати;
- 3) структура лізингових платежів.

Чинне законодавство не містить безпосереднього регулювання питання про форму лізингових платежів. Проте А. Г. Барабаш, беручи за основу критерій форми лізингових платежів, обґрунтовує доцільність визначення в законодавстві України компенсаційної та бартерної форм лізингу [2, с. 10–11].

Вважаємо, що в сучасних умовах заміна грошової форми розрахунків у лізингових відносинах на натуральну не вирішуватиме проблему несплати лізингових платежів. Лізингоодержувач, який не має достатніх фінансових ресурсів для сплати лізингових платежів, зазвичай не матиме можливості розрахуватися в натуральній формі. З іншого боку, згідно із законодавством, фінансовий лізинг належить до фінансових послуг [3; 4]. Лізингодавець, яким за загальним правилом виступає фінансова установа (лізингова компанія, банк тощо), здійснюючи придбання майна у продавця (постачальника), вкладає в це певні кошти. При цьому закон надає йому право інвестувати у придбання об'єкта фінансо-

вого лізингу власні та/або залучені кошти з урахуванням вимог, встановлених законом і нормативно-правовими актами органів, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг (п. 1 ч. 1 ст. 20 ЗУ «Про фінансовий лізинг»). Як слушно зазначив І. Р. Калаур, обсяг лізингових платежів повинен перевищувати закупівельну ціну устаткування, а різниця становить прибуток лізингодавця [5, с. 235].

Зазначене вище знаходить підтвердження в судовій практиці. Верховний Суд зазначив, що за договором лізингу майновий інтерес лізингодавця полягає в розміщенні та майбутньому поверненні з прибутком *грошових коштів*, а майновий інтерес лізингоодержувача – у можливості користуватися та придбати предмет лізингу у власність [6].

Зазначимо, що саме грошова форма лізингових платежів впливає із формулювань, які вживаються в ЗУ «Про фінансовий лізинг»: п. 4 ч. 2 ст. 14, у якому сказано про «загальну суму, що підлягає сплаті», ст. 16 – «належні до сплати», «сума, що відшкодовує» тощо.

Проаналізована автором судова практика не виявляє жодної справи, у якій би йшлося про договір фінансового лізингу, за яким би передбачалася натуральна форма лізингових платежів. З іншого боку, в низці постанов Верховного Суду, які стосувалися правових наслідків нікчемності договору фінансового лізингу, висловлено правову позицію, що оскільки договір є нікчемним з моменту його укладення, то фактичний користувач об'єктом лізингу, який без достатньої правової підстави за рахунок власника предмета лізингу зберіг у себе *кошти*, які мав заплатити за весь час користування предметом лізингу, зобов'язаний повернути ці *кошти* власнику на підставі частини першої статті 1212 ЦК України [7–9].

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що лізингові платежі можуть сплачуватися лише в грошовій формі. Звідси, договір фінансового лізингу завжди передбачає виникнення грошових зобов'язань у частині сплати лізингоодержувачем лізингових платежів. Отже, виконання обов'язку лізингоодержувача зі сплати лізингових платежів підпадатиме під сферу регулювання норм ЦК України [10] щодо вико-

нання грошових зобов'язань і наслідків їх порушення (п. 4 ч. 1 ст. 532, ст. 533, 534, 536, 625 тощо).

Періодичність сплати лізингових платежів теж прямо не передбачена чинним законодавством. Зазначимо, що раніше діюче законодавство безпосередньо закріплювало вимогу щодо періодичного характеру лізингових платежів (див. ст. 1, 16 ЗУ «Про лізинг» 1997 р. [11]).

Зміни, внесені до вищенаведеного закону 11.12.2003 [12], передбачали відмову від такої ознаки лізингових платежів, як періодичність, і видалення із числа істотних умов договору фінансового лізингу складу та графіка сплати лізингових платежів. Така законодавча позиція була критично сприйнята деякими дослідниками. Так, О. В. Трофімова зазначила, що законодавець необґрунтовано вилучив з переліку істотних умов договору лізингу такі умови, як склад і графік сплати лізингових платежів, оскільки ці умови відображають кваліфікуючі ознаки договору лізингу [13, с. 121].

Чинний ЗУ «Про фінансовий лізинг» (далі – Закон) [14] повернув графік сплати лізингових платежів до кола істотних умов договору фінансового лізингу (п. 4 ч. 2 ст. 14 Закону). Наявність графіка сплати лізингових платежів передбачає розбивку загального строку договору фінансового лізингу на окремі строки (періоди, які зазвичай становлять один місяць) із визначенням розмірів сплати лізингових платежів за кожен такий період. Власне, наявність графіка сплати лізингових платежів є опосередкованим свідченням періодичного характеру їх сплати. Крім того, чинне законодавство послідовно вживає термін «лізингові платежі» у множині (ч. 1 ст. 806 ЦК України; ст. 5, 7, 13, 14, 14 та ін. Закону). Те ж саме можна сказати про термінологію Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг [15], до якої приєдналася Україна [16].

Вважаємо, що періодичність сплати лізингових платежів впливає із суті відносин фінансового лізингу. Економічна суть лізингу ґрунтується на тому, що лізингоодержувач отримує у володіння й користування об'єкт, який він не має фінансової можливості придбати у власність, сплативши за нього повну вартість.

Отже, лізингоодержувач заінтересований у тому, щоб отримати відповідний об'єкт у володіння й користування на тривалий строк, який дорівнює або близький до строку повної амортизації такого об'єкта, сплачуючи протягом цього строку лізингодавцеві лізингові платежі, які мають періодичний характер. Укладення договору, за яким об'єкт передається у володіння й користування лізингоодержувача строком, наприклад, на 5 років і за весь цей період сплачується один лізинговий платіж, що відшкодовує 75 відсотків вартості об'єкта, не узгоджуватиметься із суттю відносин фінансового лізингу.

Враховуючи вищенаведене, у законодавстві доцільно закріпити норму щодо періодичного характеру лізингових платежів. Це відповідатиме економічній суті лізингу й узгоджуватиметься із законодавчою позицією щодо віднесення графіка сплати лізингових платежів до кола істотних умов договору фінансового лізингу.

Структура лізингових платежів закріплена ч. 2 ст. 16 Закону. Оцінюючи зміст вищенаведеної норми, потрібно звернути увагу на те, що, по-перше, вона сформульована імперативно, про що свідчить слово «включаються». Зазначимо, що в різний час у законодавстві України цей момент регулювався неоднаково. Так, в ЗУ «Про лізинг» у редакції 1997 р. відповідна стаття теж була сформульована імперативно, що разом із віднесенням складу лізингових платежів до істотних умов договору лізингу піддавалося критиці в літературі [1, с. 103–104].

У новій редакції цього закону 2003 р. склад лізингових платежів було видалено з кола істотних умов договору лізингу, а сама норма про склад лізингових платежів сформульована диспозитивно. Відповідно до цього була сформована і судова практика щодо складу лізингових платежів. Верховний Суд зазначив, що повний та чіткий склад лізингових платежів, з урахуванням положень статей 6, 627, 628 ЦК України, сторони договору визначають і погоджують вільно, самостійно та на власний розсуд безпосередньо в договорі, що і було зроблено позивачем та відповідачем у цьому випадку [17]. В іншій справі Верховний Суд виходив із того, що застосована законодавцем констук-

ція «можуть включати», а не «можуть включати лише включати» чи «можуть включати виключно», як і зазначення в пункті «г» статті 16 Закону України «Про фінансовий лізинг» загальної фрази «інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору лізингу», свідчить, що цей склад лізингових платежів становить приблизний характер і є загальним орієнтиром для сторін договору фінансового лізингу. Зі свого боку, повний та чіткий склад лізингових платежів, з врахуванням наведених положень статей 6, 627, 628 ЦК України, сторони договору визначають і погоджують вільно, самостійно та на власний розсуд безпосередньо в договорі [18].

Тобто в умовах дії попереднього ЗУ «Про фінансовий лізинг» судова практика керувалася тим, що визначений у законі склад лізингових платежів є приблизним і сторонам надається можливість визначити конкретний склад лізингових платежів у самому договорі фінансового лізингу. На відміну від цього, норма чинного Закону про склад лізингових платежів хоч і не містить вичерпного переліку складових лізингових платежів, проте сформульована імперативно. Буквальне її тлумачення означає, що лізингові платежі обов'язково мають передбачати принаймні дві складові – суму, що відшкодовує частину вартості об'єкта фінансового лізингу, та винагороду лізингодавцю за отриманий у фінансовий лізинг об'єкт фінансового лізингу. Але така законодавча позиція, крім того, що вона деякою мірою суперечить принципу свободи договору, не узгоджується з іншими нормами зазначеного Закону.

По-перше, як вже було зазначено вище, чинний Закон не відносить склад лізингових платежів до істотних умов договору фінансового лізингу. Тобто виходить, що склад лізингових платежів, з одного боку, не обов'язково має визначатися в договорі, але, з іншого боку, лізингові платежі повинні включати певні визначені законом елементи.

По-друге, норма ч. 2 ст. 16 Закону не узгоджується із закріпленими цим законом підходами до вирішення питання про наслідки закінчення строку договору фінансового лізингу. Так, відповідно до

ст. 5, 7 Закону, перехід до лізингоодержувача права власності на об'єкт фінансового лізингу після закінчення строку дії договору не є обов'язковою ознакою договору фінансового лізингу. Отже, виникає питання, чому в такому випадку ст. 16 Закону передбачає обов'язковість включення до складу лізингових платежів суми, що відшкодовує частину вартості об'єкта фінансового лізингу.

Окремо потрібно розглянути питання про співвідношення лізингових платежів з іншими видами платежів, які може бути зобов'язаний сплачувати лізингоодержувач.

У ст. 12 (4) Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг йдеться про право лізингоодержувача повернути собі «будь-які лізингові платежі та інші суми, сплачені наперед».

Щодо Закону, то питання про співвідношення лізингових платежів з іншими видами платежів, які повинен сплачувати лізингоодержувач, врегульовано не цілком послідовно.

З одного боку, як вже було сказано вище, до складу лізингових платежів ч. 2 ст. 16 Закону включає «інші складові, зокрема платежі та/або витрати, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору фінансового лізингу та передбачені таким договором». У ч. 3 ст. 16 Закону йдеться про авансовий платіж, умова про який може міститися в договорі фінансового лізингу, який є складовою лізингових платежів за договором фінансового лізингу, що відшкодовує частину вартості об'єкта фінансового лізингу.

Тобто наведені норми ст. 16 Закону наводять на думку, що лізингові платежі охоплюють усі платежі, які лізингоодержувач зобов'язаний сплатити лізингодавцеві, включно з авансовим платежем, різного роду комісіями, відшкодуванням витрат на ремонт, якщо такі передбачені договором.

Водночас у ряді інших статей Закону лізингові платежі й інші платежі розмежовані. Зокрема, відповідно до ч. 2 ст. 14 Закону, до умов, які повинен містити договір фінансового лізингу, належать:

– порядок і графік сплати лізингоодержувачем *лізингових платежів*, який містить загальну суму, що підлягає сплаті, розмір, строки та кількість таких платежів (у тому

числі авансового платежу), *інших платежів*, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору фінансового лізингу (п. 4);

– розмір, порядок розрахунку й умови сплати *додаткових платежів і комісій* (за наявності), пов'язаних з укладенням, виконанням, зміною та розірванням договору фінансового лізингу, достроковим викупом об'єкта фінансового лізингу, а також порядок зміни та/або індексації таких платежів (п. 5).

У ч. 3 ст. 13 Закону щодо інформації, яку лізингодавець повинен надати фізичній особі – лізингоодержувачу, розмежовано *лізингові платежі* (п. 1), *додаткові платежі та комісії* (п. 2), *платежі за супровідні послуги* (п. 3).

В інших статтях Закону вжито формулювання «*лізингові та інші платежі*» (ч. 2 ст. 7, ч. 5, 7 ст. 14, ч. 7 ст. 17, ч. 2 ст. 21) або ж йдеться загалом про «*передбачені договором платежі*» (ч. 6 ст. 14) або «*будь-які платежі*» (ч. 1, 2 ст. 17), що вказує на розмежування лізингових та інших видів платежів за договором фінансового лізингу.

На цей час питання щодо наявності в договорі фінансового лізингу умов щодо сплати лізингоодержувачем комісій, різного роду додаткових платежів тощо повністю залишено законодавством на розсуд сторін. Фактично єдине обмеження щодо цього передбачено ч. 2 ст. 12 Закону, яка забороняє встановлювати плату за розгляд запиту (заяви) про укладення договору фінансового лізингу.

Вважаємо, що в законодавстві України потрібно більш чітко врегулювати питання щодо складу лізингових платежів та їх співвідношення з іншими видами платежів, які лізингоодержувач зобов'язаний сплачувати на користь лізингодавця. Це дасть змогу вирішити проблемні питання щодо лізингових платежів, які виникають на практиці.

За матеріалами однієї зі справ, яка розглядалася Верховним Судом, сільськогосподарський виробничий кооператив звернувся до господарського суду з позовом до банку про визнання недійсним пункту 2.4 договору фінансового лізингу, яким було передбачено порядок розрахунку й умови сплати *винагороди банку за користування*

майном. Водночас у пункті 2.3.2 договору встановлено обов'язок лізингоодержувача сплатити банку винагороду за отримане в лізинг майно в розмірі 10 % річних від суми залишку невикраченої вартості майна, виходячи з фактичної кількості днів користування майном і 360 днів у році, на дату сплати чергового лізингового платежу згідно з графіком. Залишаючи без змін рішення судів попередніх інстанцій про відмову в позові, Верховний Суд виходив із того, що умовами договору було визначено сплату лізингоодержувачем двох різних видів платежів, а саме: винагороди банку за користування майном і винагороди банку за отримане в лізинг майно. Повний та чіткий склад лізингових платежів, з урахуванням положень статей 6, 627, 628 ЦК України, сторони договору визначають і погоджують вільно, самостійно та на власний розсуд безпосередньо в договорі, що і було зроблено позивачем і відповідачем у цьому випадку. Пункт 2.4 договору не є несправедливим, недобросовісним і таким, що завдає шкоду позивачу, а доводи позивача про те, що умови пунктів 2.4 та 2.3.2 свідчать про отримання тієї самої винагороди банком у подвійному розмірі не знайшли свого підтвердження [19].

Щодо наведеної справи спір виник з приводу розмежування двох різних видів платежів за договором фінансового лізингу. Можливо, подібних спорів не виникало би, якщо б законодавство більш чітко регламентувало питання щодо лізингових платежів та їх співвідношення з іншими видами платежів за договором фінансового лізингу.

Висновки. У законодавстві України про фінансовий лізинг доцільно розмежувати лізингові платежі й інші види платежів. Лізингові платежі є основним видом платежів у лізингових відносинах, які виступають еквівалентом за те благо, яке отримує лізингоодержувач, – право користуватися об'єктом лізингу протягом строку дії договору, а також у разі, якщо це передбачено умовами договору, – набути це майно у власність. Лізингові платежі є обов'язковим видом платежів за договором фінансового лізингу. На відміну від цього, усі інші види платежів (комісії, відшкодування витрат на страхування, ремонт тощо) носять додатковий

характер, їх наявність не є обов'язковою у лізингових відносинах. Тому пропонуємо пункти 4 і 5 ч. 2 ст. 14 Закону викласти в такій редакції:

«4) *порядок і графік сплати лізингоодержувачем лізингових платежів, який містить їх загальну суму, що підлягає сплаті, розмір, строки та кількість таких платежів (у тому числі авансового платежу);*

5) *розмір, порядок розрахунку й умови сплати комісій, додаткових та інших платежів (за наявності), пов'язаних з укладенням, виконанням, зміною та розірванням договору фінансового лізингу, достроковим викупом об'єкта фінансового лізингу, а також порядок зміни та/або індексації таких платежів».*

Питання про склад лізингових платежів доцільно вирішувати, керуючись тим, що їх юридична природа полягає в оплаті за надане право користування лізинговим майном, а також, якщо договором передбачено набуття лізингоодержувачем права власності на таке майно, – у відшкодуванні вартості такого майна повністю (якщо договір передбачає автоматичний перехід до лізингоодержувача права власності на об'єкт лізингу після закінчення строку дії договору) або частково (якщо договір передбачає викуп лізингоодержувачем об'єкта лізингу за залишковою вартістю).

Враховуючи вищенаведене, пропонуємо частини 1, 2 ст. 16 Закону викласти в такій редакції:

«1. *Лізингові платежі, належні до сплати за договором фінансового лізингу, сплачуються в грошовій формі періодично в порядку, встановленому договором фінансового лізингу.*

2. *Лізингові платежі включають винагороду лізингодавцю за отриманий у користування об'єкт фінансового лізингу.*

Якщо договором фінансового лізингу передбачено набуття лізингоодержувачем права власності на об'єкт фінансового лізингу, лізингові платежі також можуть включати суму, що відшкодує вартість об'єкта фінансового лізингу частково або повністю.

Протягом строку дії договору фінансового лізингу розмір лізингових платежів може бути змінено у випадках та порядку, передбачених таким договором».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Якубівський І. Є. Договір фінансового лізингу : дис. ... канд. юрид. наук. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 198 с.
2. Барабаш А. Г. Правове регулювання лізингових відносин в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк : Ін-т екон.-прав. досліджень НАНУ, 2004. 18 с.
3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг в Україні : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
4. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.
5. Калаур І. Р. Договірні зобов'язання з передання майна в користування: проблеми теорії та практики : монографія. 2-ге вид., доп. Тернопіль : Підручники і посібники, 2015. 480 с.
6. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 05 квітня 2023 року у справі № 361/3176/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110208053>.
7. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 06 березня 2023 року у справі № 686/21317/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109433381>.
8. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 16 листопада 2022 року у справі № 405/5213/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107441718>.
9. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду від 11 серпня 2022 року у справі № 362/2905/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105910537>.
10. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20231005#Text>.
11. Про лізинг : Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80/ed19971216#Text>.
12. Про внесення змін до Закону України «Про лізинг» : Закон України від 11 грудня 2003 року № 1381-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1381-15/ed20040116#Text>.
13. Трофімова О. В. Правове регулювання лізингової діяльності в Україні. Київ : КИТ, 2005. 216 с.
14. Про фінансовий лізинг : Закон України від 4 лютого 2021 року № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>.
15. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг від 28 травня 1988 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_263#Text.
16. Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг : Закон України від 11 січня 2006 року № 3301-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3301-15#Text>.
17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 13 червня 2018 року у справі № 910/19197/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74767289>.
18. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 05 вересня 2023 року у справі № 910/16592/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113292829>.
19. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 13.06.2018 у справі № 910/19197/17. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74767289>.